

Rijksdienst voor
Kinderbijslag
voor Werknemers

Maatschappelijke veranderingen

Een rijke verscheidenheid aan
rechthebbenden

1987-2007

Sociale veranderingen: een rijke diversiteit aan rechthebbenden: 1987-2007

Inhoudsopgave

1. Algemene gegevens	2
2. Rechthebbenden die noch de vader noch de moeder van het kind zijn	3
2.1 Stiefouders	4
2.2 Adoptieouders en pleegvoogden	5
2.3 Grootouders en overgrootouders	6
2.4 Ooms en tantes	7
2.5 Broers en zusters	8
2.6 Rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot	9
2.7 Rechthebbenden die kinderen opnemen in hun gezin	9
3. Gescheiden rechthebbenden	10
3.1 De gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden	11
3.2 De regeling van het co-ouderschap	12
4. De voorrangsgerechtigde rechthebbende vrouwen	13
5. De rechthebbenden door afstand van voorrang	14
6. De rechthebbenden met een bijzonder statuut	14
6.1 Vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner	15
6.2 Rechthebbenden met een overlevingspensioen	16
6.3 Gehandicapte rechthebbenden	17
6.4 Rechthebbende studenten en leerlingen	17
6.5 Gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf	18
6.6 Rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering	18
6.7 Gedetineerde rechthebbenden	18
7. Besluiten	19
8. Bijlage	21

Sinds 1987 worden om de twee jaar bij de kinderbijslagfondsen statistieken gemaakt over een aantal categorieën van rechthebbenden op kinderbijslag in de werknemersregeling. Deze telling toont aan welke personen, doorgaans naast de vader en de moeder, in het gezin het recht op kinderbijslag openen.

De wettelijke categorieën van rechthebbenden zijn, volgens het klassieke devolutieschema, de vader en de moeder van het kind, met voorrang voor de vader. Wanneer geen van hen rechthebbende kan zijn, bepaalt de wetgeving de orde van voorrang tussen de rechthebbenden wanneer verschillende potentiële rechthebbenden een recht kunnen openen voor een kind: eerst de stiefvader, de stiefmoeder, en vervolgens de oudste van de andere personen die rechthebbende kunnen zijn (adoptieouders, grootouders, ooms en tantes, broer en zusters, enz.). De rechthebbenden worden dus gerangschikt naar hun verwantschapsband met het kind of volgens de gezinssituatie of de specifieke voorrangregel op basis waarvan het recht geopend wordt.

De statistiek geeft een beschrijving van de evolutie tussen 1987 en 2007 van deze wettelijke categorieën van rechthebbenden. Deze evolutie wordt beïnvloed door sociale veranderingen zoals het toenemende aantal echtscheidingen en de toegenomen arbeidsmarktparticipatie van vrouwen.

Ook de gegevens over bepaalde bijzondere categorieën van rechthebbenden zijn in deze statistiek verzameld. Het betreft bijvoorbeeld de gegevens over de vrouwelijke rechthebbenden van wie de echtgenoot zelfstandige is.

Tenslotte worden momenteel nog gegevens vergaard bij de fondsen voor twee andere specifieke groepen: verlaten echtgenoten en alleenstaande moeders. Deze categorieën zijn echter niet opgenomen in deze studie. In het kader van een globale analyse onderzoekt de Rijksdienst momenteel de noodzaak om het overzicht van deze categorieën in de toekomst te behouden. Voor de continuïteit zijn deze cijfers echter opgenomen in de tabellen in bijlage.

Bij het onderzoek van de evolutie sinds 1987 van de specifieke categorieën van rechthebbenden op kinderbijslag zal de studie de sociologische evoluties die onze samenleving kende belichten en de antwoorden die de kinderbijslagregeling voor werknemers daarop gaf.

1. Algemene gegevens

In 2007 telde de werknemersregeling 1.068.981 rechthebbenden. Waar het totale aantal rechthebbenden gedurende 20 jaar op een “gematigde” manier steeg (+7%), was er over dezelfde periode een ware explosieve toename van de specifieke groepen van rechthebbenden die het onderwerp van deze studie vormen (+123,14%).

Dat kan verklaard worden door de veranderingen van onze samenleving in de loop van de laatste twintig jaar. Bijvoorbeeld, het gezinsmodel vader/moeder/kinderen begon af te brokkelen in de jaren 80, en het activiteitspercentage van de vrouwen steeg bovendien van 64% in 1987 naar 73% in 1996 en 75% in 2002, wat het aantal vrouwen verhoogt die een recht op kinderbijslag kunnen openen in de plaats van de vader. De vernieuwing van de gezinsstructuren vertaalde zich in de kinderbijslagregeling voor werknemers door de evolutie van een aantal specifieke groepen van rechthebbenden.

Deze specifieke groepen zijn:

1. Rechthebbenden die noch de vader noch de moeder van het kind zijn:
  - a. Als er een verwantschapsband is kan het, in de orde van voorrang, gaan om de stiefouders, adoptieouders en pleegvoogden, (over)grootouders, ooms en tantes, broers en zusters van het kind;
  - b. Als er geen verwantschapsband is, is de volgorde van voorrang als volgt: de echtgenoot of ex-echtgenoot die het recht opent voor de kinderen van zijn (ex)partner en ten slotte de personen die kinderen opvangen in hun gezin.
2. De gescheiden en uit de echt gescheiden rechthebbenden;
3. De voorrangsgerechtigde rechthebbende vrouwen;
4. De rechthebbenden door afstand van voorrang¹;
5. De rechthebbende met een apart statuut namelijk:
  - a. Vrouwen van wie de partner zelfstandige is;
  - b. Gerechtigden van een overlevingspensioen;
  - c. Gehandicapten;
  - d. Gehandicapte kinderen die rechthebbende zijn voor zichzelf;
  - e. Personen in loopbaanonderbreking;
  - f. Gedetineerden.

In alle gevallen wordt de voorrang gegeven aan de oudste van eenzelfde categorie.

---

¹ De wetgever bepaalde dat kon worden afgeweken van de voorrangregels in het belang van het kind. Dit belang is bijvoorbeeld duidelijk aanwezig wanneer het kind hogere kinderbijslag kan verkrijgen in geval van verandering van rechthebbende.

2. Rechthebbenden die noch de vader noch de moeder van het kind zijn

Tabel 1. Rechthebbenden die noch de vader noch de moeder van het kind zijn – december 2007			
Verwantschapsband met het kind	MANNEN	VROUWEN	TOTAAL
stiefvaders, stiefmoeders	8.063	721	8.784
adoptieouders en pleegvoogden	1.522	406	1.928
grootouders en overgrootouders	2.385	1.825	4.210
ooms en tantes	845	492	1.337
broers en zusters:			
- in hetzelfde gezin als het kind	723	486	1.209
- buiten het gezin van het kind	821	630	1.451
rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot	2.631	144	2.775
rechthebbenden die kinderen opnemen:			
- geplaatst door een openbare overheid of een rechter	2.164	1.239	3.403
- geplaatst door de jeugdrechtbank	191	561	752
rechthebbenden die kinderen opnemen:			
- ministeriële afwijking	435	882	1.317
TOTAAL	19.780	7.386	27.166

Het totale aantal rechthebbenden die niet de ouders van het kind zijn, telt voornamelijk mannen. Dit kan uitgelegd worden door de voorrangorde onder de rechthebbenden. Ten eerste krijgt in de categorie van de stiefouders, die de grootste is, de stiefvader de voorrang.

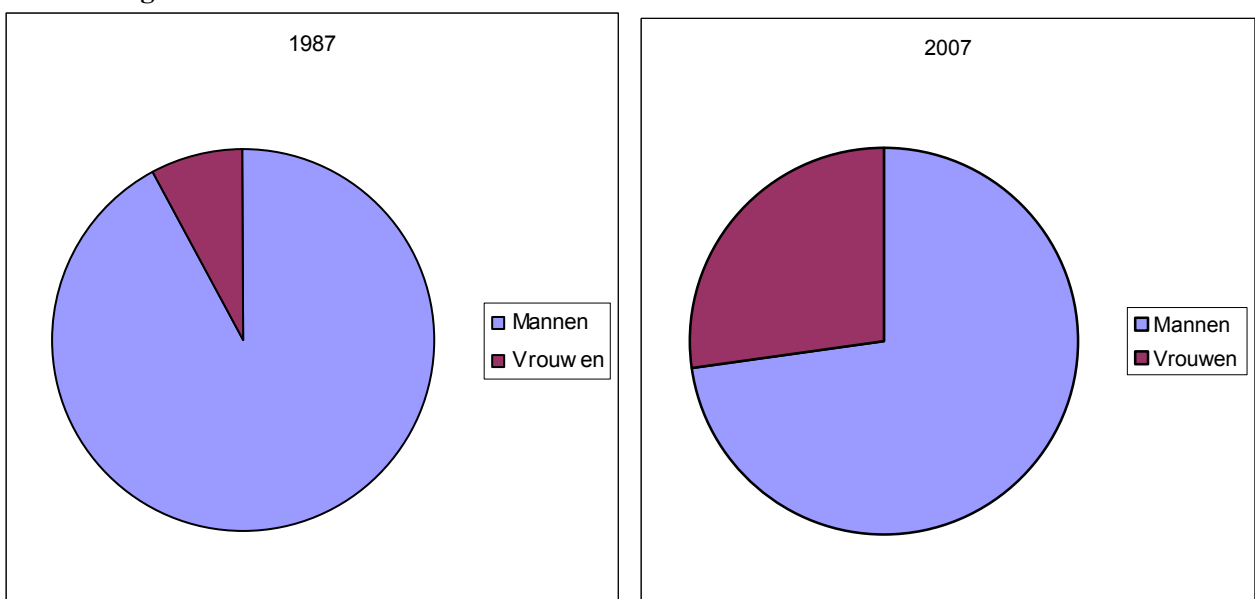
Als niet een van de (stief)ouders het recht opent in het gezin, is het vervolgens de oudste van de andere potentiële rechthebbenden die het recht opent.

Bij deze categorieën van rechthebbenden zijn de grootste die van de grootouders, gevolgd door de onthaalouders, de adoptieouders en de ooms en tantes van het kind. Aangezien in een koppel de man doorgaans ouder is dan de vrouw², is het aantal mannelijke rechthebbenden dus ook groter in deze categorieën waar de voorrang is gebaseerd op de leeftijd.

² Zie http://www.statbel.fgov.be/figures/d22_fr.asp#4 de tabel over de gemiddelde leeftijd van de echtgenoten.

Sedert 1987 stelt men echter een steeds sterkere daling vast van het aandeel van de mannelijke rechthebbenden, van 92,10% naar 72,81%. Grafiek 2 toont goed de toenemende vervrouwelijking aan van deze groep rechthebbenden. Dit kan verklaard worden door de toegenomen arbeidsmarktparticipatie van vrouwen, wat het hen ook mogelijk maakt een recht op kinderbijslag te openen voor de kinderen die ze ten laste hebben. Zo telde men in 1997 46,7% actieve vrouwen in de groep 15-64, tegen 55,30% in 2007.

Grafiek 1 Verdeling van de rechthebbenden die noch vader noch moeder van het kind zijn, volgens geslacht

2.1 Stiefouders

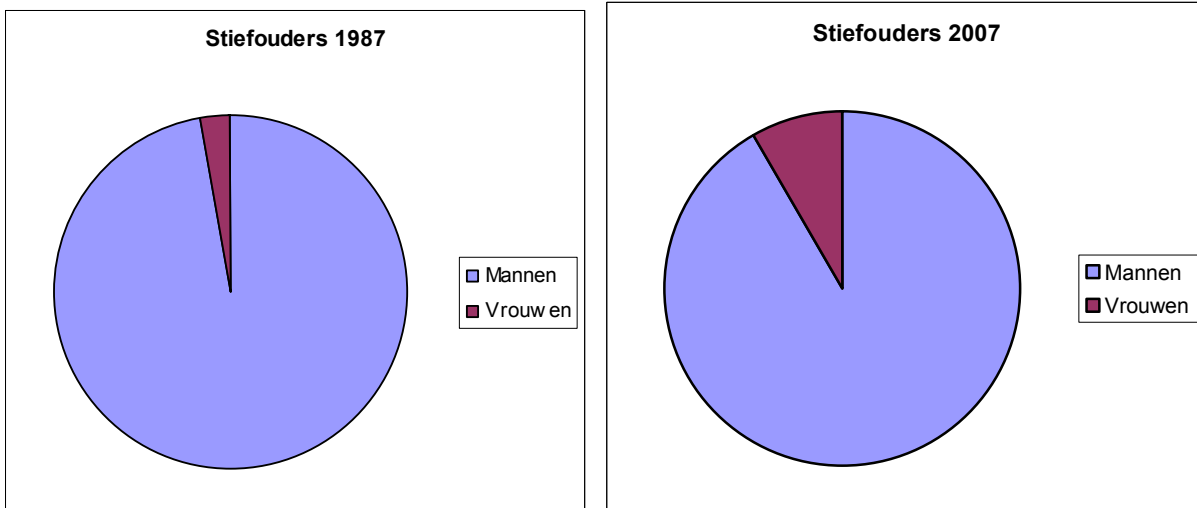
In december 2007 telde men 8.784 stiefouders die rechthebbende waren op kinderbijslag voor werknemers, tegen 10.782 in 1987 wat een daling is met 18,53% in twintig jaar.

De laatste twee decennia kende het aandeel van de stiefouders drie grote evoluties.

De eerste werd gekenmerkt door een zeer sterke stijging van deze rechthebbenden van 1987 tot 1993. De tweede evolutie toont een sterke daling, van 1993 tot 1995, gevolgd door een lichte stijging in 1997, om dan stabiel te blijven tot in 1999. Sedertdien blijft deze categorie dalen, een gevolg van de alsmear sterkere aanwezigheid van de vrouwen op de arbeidsmarkt. Moeders die een loontrekkende functie uitoefenen, kunnen op die basis een recht op kinderbijslag openen zonder een beroep te moeten doen op de stiefvader.

Ondanks de vastgestelde dalingen merkt men echter op dat de gevallen waar de stiefvader de rechthebbende is in de meerderheid blijven. In 2007 waren namelijk maar 8% van deze categorie van rechthebbenden vrouwen.

Grafiek 2 Evolutie van de rechthebbende stiefouders volgens geslacht 1987-2007

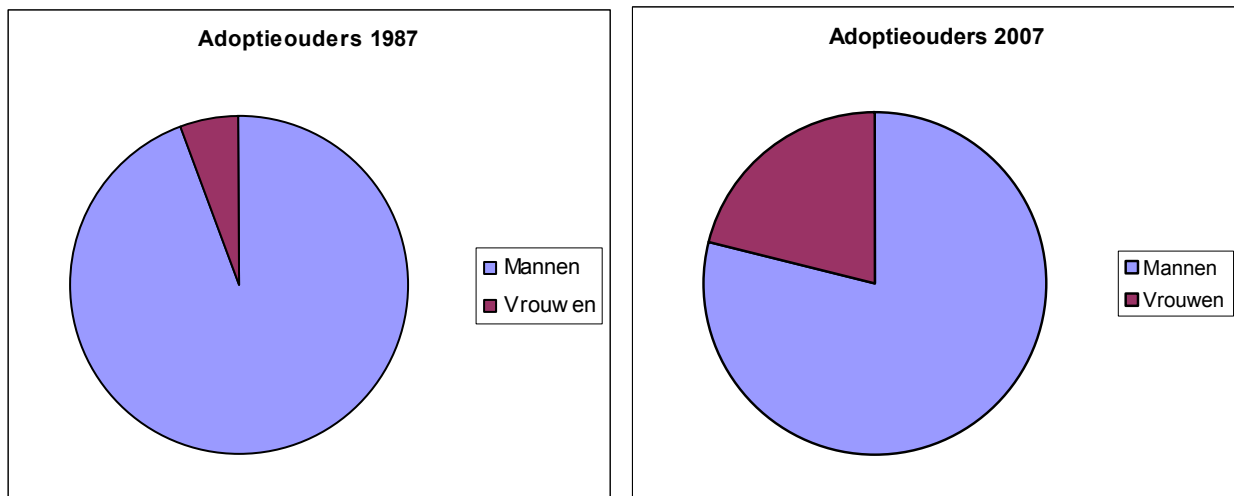
2.2 Adoptieouders en pleegvoogden

1.928 rechthebbenden waren adoptanten of pleegvoogden in 2007. Het aantal rechthebbenden van deze categorie blijft vrij stabiel sinds 1991. Het maximum was bereikt in december 2001 met 2.188 eenheden.

De subgroep van de pleegvoogden vormt een zeer beperkte categorie. Pleegvoogdij kan worden uitgesproken door de rechtbank wanneer beide ouders overleden zijn, en er zijn maar een dertigtal vonnissen per jaar.

Te noteren valt dat de categorie van de adoptieouders en van de pleegvoogden een toenemende vervrouwelijking kent sinds 1987, zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

Grafiek 3 Evolutie van de rechthebbende adoptieouders volgens geslacht 1987-2007

2.3 Grootouders en overgrootouders

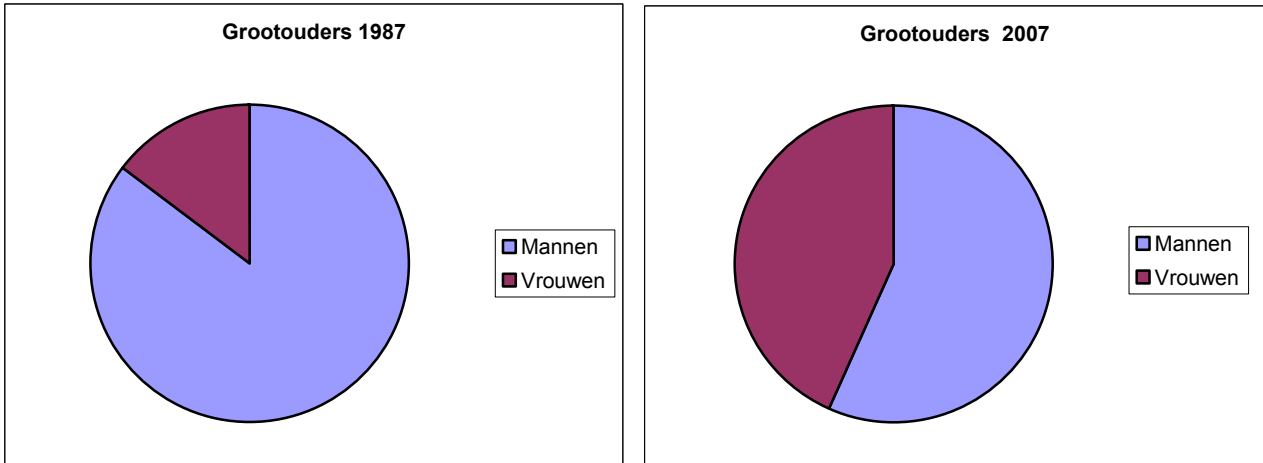
In 2007 waren 4.210 rechthebbenden (over)grootouders van het rechtgevend kind, in bijna twee derde van de gevallen de grootvader.

Het aantal rechthebbende grootouders bleef boven de 4.000 eenheden tot in 2001, maar sinds 2003 is er een gestage daling. De daling betrof enkel de rechthebbende grootvaders (-2.282 eenheden tussen 1987 en 2007) en niet de grootmoeders, die in aantal toenamen (+1.025 eenheden tussen 1987 en 2007).

De daling sedert 2003 van het aantal rechthebbende grootouders kan gedeeltelijk verklaard worden door een wijziging van de wet betreffende de afstand van voorrang, die in werking trad in juli 2001. In deze wetswijziging wordt bepaald dat de voorrang mag afgestaan worden ten gunste van een rechthebbende die deel uitmaakt van het gezin van het kind, op voorwaarde dat het gaat om een (stief)vader of (stief)moeder of een persoon met wie de vader of de moeder een feitelijk gezin vormt. Enkel wanneer deze ouders geen deel uitmaken van het gezin mag de voorrang worden afgestaan aan bijvoorbeeld een van de grootouders, als die deel uitmaakt van het gezin. Voor de wetswijziging was het gemakkelijker om de voorrang af te staan aan een van de grootouders.

Deze categorie van rechthebbenden wordt ten slotte gekenmerkt door een toenemende vervrouwelijking. De redenen van de vermindering van het aantal grootvaders zijn te vinden in andere factoren dan de hier vermelde. Wegens de grotere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen kan men meer een beroep doen op de grootmoeders om de rol van rechthebbende van de kinderbijslag te spelen.

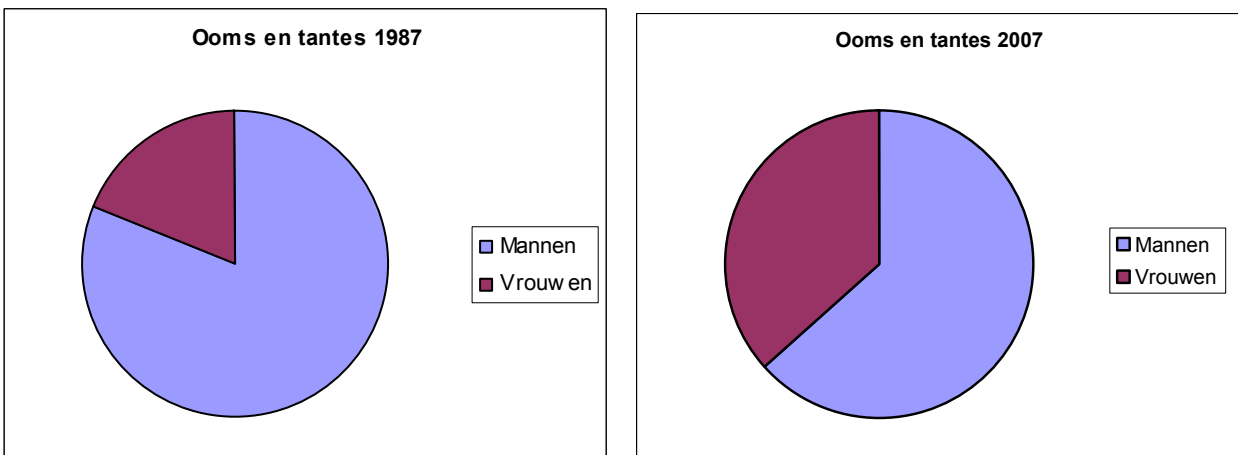
Grafiek 4 Evolutie van de rechthebbende grootouders volgens geslacht 1987-2007

2.4 Ooms en tantes

Maar een beperkt aantal rechthebbenden (1.337) zijn ooms of tantes van het rechtgevend kind. Twee derde van hen zijn ooms. Het aantal rechthebbende ooms en tantes stijgt vrijwel voortdurend sedert 1987 (+35,06%). Ze vormen echter maar een klein deel van het totale aantal rechthebbenden (slechts 0,13%), wat normaal is omdat ze in de voorrangsorde van de rechthebbenden komen na de in de vorige punten opgesomde categorieën.

Grafiek 5 Evolutie van de rechthebbende ooms en tantes volgens geslacht 1987-2007

2.5 Broers en zusters

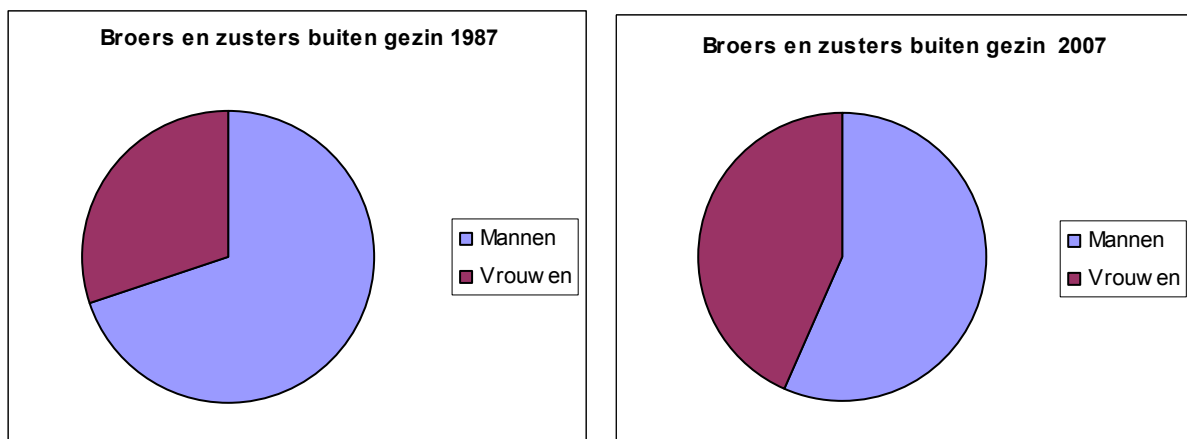
De rechthebbende broers en zusters kunnen verdeeld worden in twee groepen, naar gelang ze al dan niet tot hetzelfde gezin behoren als het rechtgevend kind.

Het aantal rechthebbende broers en zusters **dat deel uitmaakt van hetzelfde gezin** als het rechtgevend kind daalde in de periode 1987-2007, van 1.793 eenheden naar 1.209.

Het aantal rechthebbende broers en zusters **dat geen deel uitmaakt van hetzelfde gezin** als het rechtgevend kind steeg in de laatste twintig jaar: van 535 in 1987 naar 1.451 in 2007, een stijging met meer dan 170%. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door het feit dat het aantal echtscheidingen toeneemt, evenals het aantal nieuw samengestelde gezinnen waarvoor kinderen uit vorige huwelijken een recht op kinderbijslag kunnen openen, aangezien halfbroers en –zusters zijn gelijkgesteld met broers en zusters³.

In 2007 bedroeg het totale aantal rechthebbende broers en zusters 2.660 eenheden, wat maar 0,25% vertegenwoordigt van het totale aantal rechthebbenden in de werknemersregeling.

Grafiek 6 Evolutie van de rechthebbende broers en zusters buiten het gezin volgens geslacht 1987-2007

³ Zie meer bepaald, *L'enfant dans la famille recomposée*, Editions Fondation Roi Baudouin, november 2008. De nieuw samengestelde gezinnen vormen 6 à 10% van de getelde gezinnen in België.

2.6 Rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot

Iemand kan ook rechthebbende zijn voor de kinderen van zijn ex-echtgenoot of van een persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt. Dit geldt ook voor de kinderen die de ex-echtgenoot of de partner adopteerde of onder pleegvoogdij nam, op voorwaarde dat deze kinderen deel uitmaken van hetzelfde gezin als de rechthebbende.

In december 2007 telde men 2.775 rechthebbenden van dit type, waarvan 95% mannen. Ten opzichte van de telling van 2005 is er een daling van 11,23%.

2.7 Rechthebbenden die kinderen opnemen in hun gezin

Kinderen kunnen geplaatst worden in een onthaalgezin door een vonnis van een rechter of na een plaatsingsmaatregel van een openbare overheid. Het aantal rechthebbenden dat in hun gezin geplaatste kinderen opvangt bedroeg 4.155 in december 2007. In 1987 waren dit 12.725 personen, meer dan drie maal zoveel. Na een sterke daling stijgt dit aantal weer lichtjes sedert het midden van de jaren 90. In vergelijking met 2005 steeg het aantal rechthebbenden dat geplaatste kinderen opvangt met 6,32%.

Er kan ook een afwijking worden toegestaan door de minister voor personen die op geen enkele andere manier het recht kunnen openen voor kinderen die deel uitmaken van hun gezin, maar met wie ze geen verwantschapsband hebben. Zo kan een algemene afwijking worden toegestaan voor kinderen voor wie de plaatsing in een onthaalgezin eindigt omdat ze meerderjarig werden. Afwijkingen worden ook toegestaan voor kinderen geplaatst in gezinnen door diensten erkend door de Gemeenschappen. Het aantal rechthebbenden dat een recht kon openen op basis van een afwijking toegestaan door de minister bedroeg in december 2007 1.317. Dit aantal daalde sterk in het begin van de jaren 90, maar stijgt weer sinds 1997. Het steeg in 2007 9,48% ten opzichte van 2005.

In totaal telde men 5.472 rechthebbenden die kinderen opnemen in hun gezin (met of zonder afwijking toegestaan door de minister) in december 2007: dit vertegenwoordigt iets meer dan een halve percent van het totale aantal rechthebbenden in de werknemersregeling. Dit aantal steeg met meer dan 7% ten opzichte van 2005.

Deze opwaartse tendens sedert het einde van de jaren 90 valt samen met de toename van het aantal onthaalgezinnen meer bepaald in de Vlaamse Gemeenschap, waar sedert 1999 het aantal onthaalgezinnen toenam met 18%⁴.

In de loop van dezelfde periode steeg het aantal rechthebbenden die kinderen opnamen in de hele werknemersregeling met 31%.

3. Gescheiden rechthebbenden

In dit hoofdstuk worden twee punten behandeld. Enerzijds de evolutie van het aantal gescheiden en uit de echt gescheiden rechthebbenden en anderzijds het aantal van hen dat geteld is in de regeling van het co-ouderschap.

De regeling van het co-ouderschap vloeit voort uit de evolutie van de wetgeving betreffende de kinderbijslag voor uit de echt gescheiden en gescheiden (niet gehuwde) ouders. Ze onderging de invloed van de wijzigingen van het burgerlijk recht op het vlak van scheiding. Voor 3 juni 1995 was de opvoeding hoofdzakelijk toevertrouwd aan een van de ouders wanneer die niet meer samenwoonden. Men had het over het toekennen van het hoederecht aan de ene ouder en van het bezoekrecht aan de andere. Voor de kinderbijslag ging men ervan uit dat de ouder die het hoederecht gekregen had het kind bij hem opvoedde, zelfs tijdens de periode waarin de andere zijn bezoekrecht uitoefende. In dit geval was de ouder die het hoederecht gekregen had zowel de rechthebbende als de bijslagtrekkende, doorgaans de moeder.

Sinds 3 juni 1995 is in het burgerlijk recht de wetgeving voor gescheiden ouders grondig gewijzigd, en bestaat er nu een juridisch kader voor de gemeenschappelijke uitoefening van het ouderlijk gezag. De kinderbijslagwetgeving werd pas gewijzigd met uitwerking op 1 oktober 1997, om rekening te houden met dit nieuwe begrip van “co-ouderschap” in het burgerlijk recht. Wanneer de gescheiden ouders niet uitdrukkelijk afzagen van de gemeenschappelijke uitoefening van het ouderlijk gezag, worden in de nieuwe regeling de gewone (voorrangs)regels toegepast alsof ze nog een en hetzelfde gezin vormden om de kinderen op te voeden (het betreft hier een juridische fictie). Dit betekent dat de vader bij voorrang wordt aangewezen als rechthebbende en dat de moeder blijft beschouwd worden als bijslagtrekkende. Dit nieuwe stelsel van co-ouderschap werd niet toegepast voor de rechten op kinderbijslag die al liepen vóór de invoering van deze regeling in de kinderbijslagwetgeving.

---

⁴ Federatie Pleegzorg VZW, Pleegzorg blijft groeien!, Registratiegegevens 1998-2003.

3.1 De gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden

185.377 rechthebbenden zijn feitelijk gescheiden of uit de echt gescheiden. Ze vertegenwoordigen 17,34% van het totale aantal rechthebbenden. Hun aantal steeg sterk sinds 1987: een toename met 104% in 20 jaar⁵.

De categorie van de gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden slaat niet alleen op koppels die uit de echt scheiden, maar ook op niet gehuwde koppels die uit elkaar gaan. Voor die laatste bestaan er geen exacte statistische gegevens. Men kan echter aannemen dat ze een niet te verwaarlozen gewicht hebben in de evolutie van deze categorie. Er kan een raming gemaakt worden van de scheidingen van niet gehuwden door rekening te houden met de afgesloten en verbroken samenlevingscontracten⁶. In 2007 werden er op 49.189 afgesloten samenlevingscontracten 12.137 verbroken, ongeveer een kwart. Wat betreft de echtscheidingen, in 2006 scheidde er van de 44.850 in België gehuwde koppels 29.183.

Bij het totale aantal gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden stelt men vast dat de mannen slechts 26,50% uitmaken in 1987, en dat ze 20 jaar later de helft van diezelfde categorie vormen (zie grafiek hierna). Deze stijging kan met name verklaard worden door de invoering van de regeling van het co-ouderschap in 1997 (zie verder).

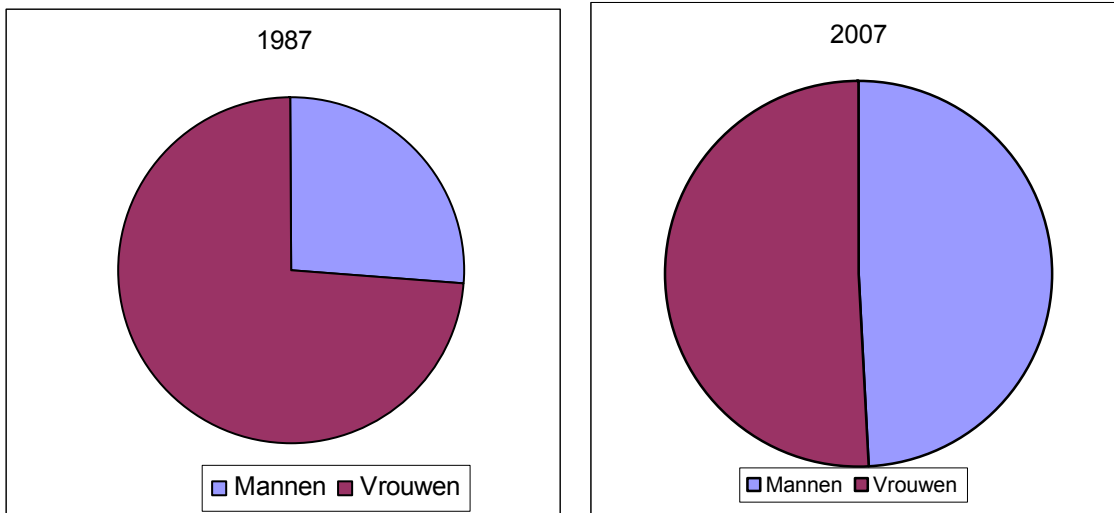
Men merkt echter dat terwijl de groep van de uit de echt gescheiden of gescheiden rechthebbenden talrijk blijft, die sedert 2005 gevoelig daalde van 195.542 naar 185.377 eenheden (-5,2%).

Tenslotte vermelden we dat tussen 1987 en 2000 het aandeel van de vrouwen steeg van iets meer dan een kwart van de gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden naar de helft. De alsmaar grotere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen vormt de voornaamste uitleg voor deze evolutie.

⁵ In de loop van de periode 1987-2007 steeg het totale aantal echtscheidingen in België met 48%. Bron: http://statbel.fgov.be/figures/d22_fr.asp#3

⁶ Dit is de situatie van twee samenlevende personen die een verklaring aflegden in de zin van artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek. Ze moeten de volgende voorwaarden vervullen: niet verbonden zijn door een huwelijk of door een andere vorm van wettelijk samenwonen en in staat zijn om te contracteren conform de artikelen 1123 en 1124 van het Burgerlijk Wetboek.

Grafiek 7: Verdeling van de gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden volgens geslacht

3.2 De regeling van het co-ouderschap

Sedert 2005 vraagt de RKW aan de kinderbijslagfondsen het aantal gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden in de regeling van het co-ouderschap. De cijfers tonen aan dat in 2007 meer dan één gescheiden rechthebbende op twee (54,83%) zich in het stelsel van het co-ouderschap bevindt. Het aantal niet gehuwde koppels vertegenwoordigt 17,61% van de rechthebbenden die onder dit stelsel vallen. Bij de gescheiden rechthebbenden zijn mannen iets talrijker (68,64%) dan bij uit de echt gescheiden koppels (67,08%).

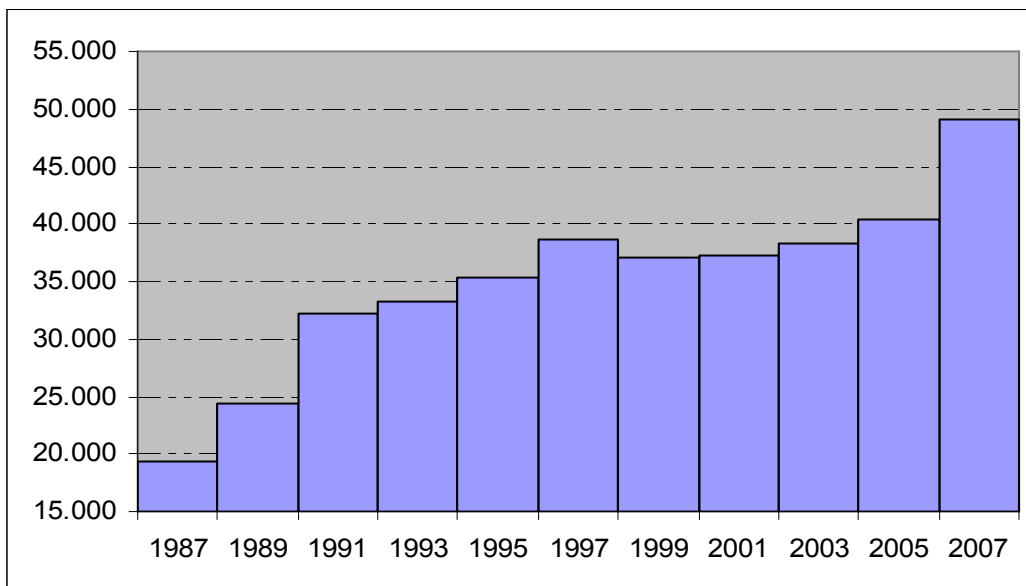
Zoals al gezegd worden de gewone (voorrangs)regels toegepast wanneer de gescheiden of uit de echt gescheiden ouders niet uitdrukkelijk afzagen van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag. Dit verklaart het feit dat de meerderheid van de rechthebbenden in de gevallen van co-ouderschap mannen zijn.

4. De voorrangsgerechtigde rechthebbende vrouwen

Er is nog een grote groep vrouwelijke rechthebbenden, die in december 2007 49.035 eenheden telde (4,59% van het totale aantal rechthebbenden). Tot deze categorie behoren de vrouwen die een voorrangrecht openen boven andere rechthebbenden (in de zin van artikel 64 KBW). Het betreft voornamelijk moeders die de stiefvader in de voorrangsorte bij de rechthebbenden voorafgaan, maar ook de vrouwen van wie de partner zonder beroep is of student⁷.

Deze categorie van vrouwelijke rechthebbenden nam gestaag toe sedert 1987, ook al was er een lichte daling tussen 1997 en 1999. Over 20 jaar nam deze categorie toe met 152,35% en met 21,33% ten opzichte van 2005. Ook hier verklaart de toenemende arbeidsmarktparticipatie van vrouwen deze evoluties.

Grafiek 8 Evolutie van het aantal vrouwelijke rechthebbenden bij voorrang 1987-2007

⁷ Hoewel ze kunnen beschouwd worden als vrouwelijke voorrangsgerechtigde rechthebbenden, worden vrouwen van wie de partner zelfstandige is afzonderlijk behandeld wegens het bijzondere karakter van dit statuut. Zie punt 6.1.

5. De rechthebbenden door afstand van voorrang

We vermeldden eerder al de normale voorrangsorte tussen potentiële rechthebbenden in een kinderbijslagdossier: eerst de vader, dan de moeder, vervolgens de stiefvader en de stiefmoeder, en ten slotte de oudste van de eventuele andere rechthebbenden. De wetgever bepaalde dat kon worden afgeweken van de voorrangregel in het belang van het kind. Dit belang is bijvoorbeeld duidelijk aanwezig wanneer het kind hogere kinderbijslag kan verkrijgen in geval van verandering van rechthebbende.

In december 2007 waren 58.290 personen rechthebbende na een afstand van voorrang, of 5,51% van het totale aantal rechthebbenden. Het grootste deel van de groep rechthebbenden door afstand van voorrang bestaat uit vrouwen (89,65%).

In vergelijking met de laatste telling in december 2005 nam deze groep toe met 9,35%. In 1987 telde hij maar 5.522 rechthebbenden. Sindsdien vermenigvuldigde het aantal dus met 11.

De sterke stijging van het aantal rechthebbenden door afstand van voorrang kan wellicht verklaard worden door de invoering van het co-ouderschap voor gescheiden ouders (zie hoger). Vóór het co-ouderschap werden de kinderen hoofdzakelijk toevertrouwd aan de hoede van de uit de echt gescheiden moeder. In geval van co-ouderschap is het de vader die voorrangsgerechtigde rechthebbende is en is een afstand van voorrang nodig om bijvoorbeeld verhoogde kinderbijslag toe te kennen aan de werkloze moeder die de kinderen opvoedt.

In verband met de versoepeling van de afstand kan men nog opmerken dat het voortaan de betrokkenen zelf zijn die hierover beslissen (vroeger moest een administratief en/of financieel belang worden aangetoond, bijvoorbeeld in geval van frequente veranderingen van beroep).

6. De rechthebbenden met een bijzonder statuut

De statistiek van de rechthebbenden bevat ook een aantal categorieën die van belang zijn niet wegens de specifieke verwantschapsband tussen de rechthebbende en het kind, noch wegens de familiale situatie, maar wegens een specifiek professioneel statuut (of het ontbreken van statuut) waarop het recht gebaseerd is.

Het betreft een aantal heterogene categorieën van rechthebbenden, hieronder opgesomd in tabel 2 en daarna van naderbij bekeken.

Tabel 2. De rechthebbenden met een bijzonder statuut – december 2007	MANNEN	VROUWEN	TOTAAL
vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner	-	78.102	78.102
rechthebbenden met een overlevingspensioen	70	1.379	1.449
gehandicapte rechthebbenden	1.358	2.507	3.865
rechthebbende studenten of leerlingen	33	307	340
gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf	293	197	490
rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering	1.562	3.440	5.002
gedetineerde rechthebbenden	252	11	263

6.1 Vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner

Wanneer in een gezin een van de partners werknemer is en de andere zelfstandige, dan bepaalt een voorrangsregel in de kinderbijslagwetgeving de bevoegde regeling. Hetzelfde probleem doet zich voor wanneer eenzelfde persoon tegelijk werknemer is en zelfstandige. Als de loontrekkende vader ook meer dan halftijds een zelfstandig beroep uitoefent, kan hij geen recht openen in de werknemersregeling.

Vrouwen met een zelfstandige partner en die ten minste halftijds werknemer zijn, kunnen een recht op kinderbijslag openen in het stelsel van de werknemers. Dit is een voorrangsregel tussen verschillende kinderbijslagregelingen en in dit geval heeft het recht van de vader geen voorrang op dat van de moeder.

In december 2007 waren er 78.102 vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner. Dit aantal steeg met 5,14% ten opzichte van 2005. In vergelijking met 1987 telt men 88,33% meer vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner.

In december 2007 telde de kinderbijslagregeling voor zelfstandigen 104.677 rechthebbenden. In 2005 waren er nog 112.024 rechthebbenden bij de zelfstandigen, en hun aantal daalde met 6,56% in twee jaar.

Met 78.102 vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner vertegenwoordigt de werknemersregeling ongeveer 75% van het totale aantal rechthebbenden in de kinderbijslagregeling voor zelfstandigen. Dit aandeel is sterk toegenomen ten opzichte van de vorige telling, toen die 64% bedroeg. Ze vertegenwoordigen 7,31% van het totale aantal rechthebbenden in de werknemersregeling.

De stijging in de werknemersregeling van het aantal vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner kan verklaard worden door het toenemende aantal gezinnen met twee inkomens. Het is waarschijnlijker dat de kost van de kinderbijslag toegekend aan gezinnen met potentiële rechthebbenden in verschillende regelingen, wordt gedragen door die van de werknemers, omdat men meer werknemers telt dan zelfstandigen⁸.

6.2 Rechthebbenden met een overlevingspensioen

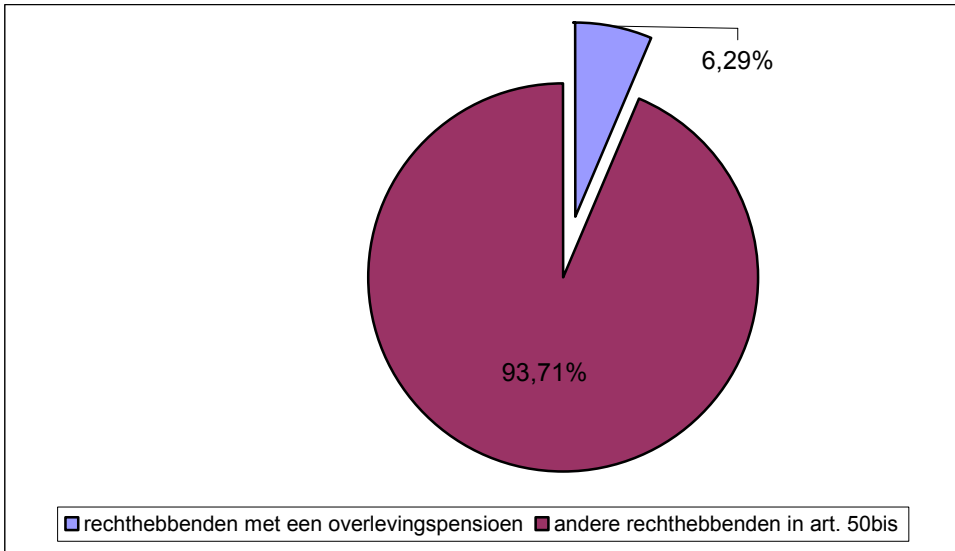
Wie een overlevingspensioen krijgt kan ook een recht op kinderbijslag voor werknemers openen, als zijn echtgenoot in de twaalf maanden voor zijn overlijden de voorwaarden vervulde om aanspraak te maken op ten minste zes maandelijks forfaitaire bijslagen.

In december 2007 telde men 1.449 rechthebbenden op kinderbijslag met een overlevingspensioen, waarvan meer dan 95% vrouwen. Dit aantal kende zijn hoogste niveau in 1995 met 2.330 rechthebbenden. Sedertdien daalde het gestaag. In vergelijking met 1987 is er een stijging met 38,93%.

Op te merken valt dat de meeste van deze rechthebbenden zich ook bevinden in de categorie van artikel 50bis, die van de rechthebbenden die een recht op verhoogde wezenbijslag openen. Net zoals het recht op dit type van kinderbijslag hangt het recht op het overlevingspensioen namelijk af van een situatie van weduw(naar)schap. Dit betekent dus dat op 21.918 getelde gezinnen de rechthebbenden met een overlevingspensioen, die doorgaans de bijslagtrekkende zijn, 6,29% uitmaken van de rechthebbenden van artikel 50bis.

---

⁸ In principe is de regeling voor werknemers voordeliger dan die van de zelfstandigen, maar de recente wijzigingen in de barema's van de kinderbijslag voor werknemers zijn de ongelijkheid tussen de basisbedragen in de twee regelingen aan het wegwerken.

Grafiek 9 Aandeel van de rechthebbenden met een overlevingspensioen in art. 50bis

6.3 Gehandicapte rechthebbenden

Gehandicapten die geen winstgevende activiteit uitoefenen en een uitkering voor gehandicapten ontvangen of een vergoeding voor hulp aan bejaarden kunnen ook een recht op kinderbijslag voor hun kinderen doen gelden, op voorwaarde dat die deel uitmaken van hetzelfde gezin.

3.865 gehandicapte rechthebbenden deden dit recht gelden in december 2007. Bijna 65% van hen waren vrouwen. Men noteert een opwaartse tendens: het aantal gehandicapte rechthebbenden steeg met 7,27% ten opzichte van 2005. Sedert 1995, de datum van de eerste telling van deze groep, bedraagt de stijging 33,23%.

6.4 Rechthebbende studenten en leerlingen

Studenten en leerlingen jonger dan 25 kunnen een recht openen voor hun kinderen. Deze studenten en leerlingen moeten sedert vijf jaar in België verblijven, tenzij ze onderdanen zijn van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte of van een staat die het Europees Sociaal Handvest ondertekende. Ook vluchtelingen en staatlozen moeten deze verblijfsvoorwaarde niet vervullen.

In december 2007 telde men maar 340 rechthebbende studenten of leerlingen, waarvan 90,21% vrouwen. Sedert 1995, datum van de eerste telling, schommelt deze categorie rond de 300 rechthebbenden.

6.5 Gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf

Gehandicapte kinderen jonger dan 21 kunnen ook rechthebbende zijn voor zichzelf, voor zover er geen enkel ander recht op kinderbijslag is bij de werknemers of de zelfstandigen.

In december 2007 waren 490 gehandicapte kinderen rechthebbende voor zichzelf. Dit aantal stijgt gestaag en nam toe met 60,66% sedert 1995, datum van de eerste telling, en met 8,65% sedert 2005. Deze laatste stijging kan verklaard worden door de invoering van een nieuw evaluatiesysteem dat het voor een grotere groep dan vroeger mogelijk maakt om aanspraak te maken op de toeslag voor gehandicapte kinderen of kinderen met een aandoening.

6.6 Rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering

Werknemers die hun loopbaan onderbreken kunnen ook rechthebbende zijn op kinderbijslag als ze een loopbaanonderbrekingsuitkering ontvangen. In december 2007 telde men 5.002 rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering, waarvan 68,57% vrouwen. Ondanks een terugval ten opzichte van 2005, is dit aantal sedert 1991 meer dan verdrievoudigd.

Het feit dat meer dan 70% van de werknemers in loopbaanonderbreking die rechthebbende op kinderbijslag zijn, vrouwen zijn, is niet verbazingwekkend, want uit de statistieken van de RVA blijkt dat de meeste van deze werknemers vrouwen zijn (62,76% in 2007). De moeders van gezinnen die een verhoging van de loopbaanonderbrekingsuitkering krijgen zijn vrij talrijk, aangezien 13,28% van hen deze verhoogde uitkering krijgen omdat ze twee of drie kinderen ten laste hebben. In dit geval betreft het hoofdzakelijk moeders met halftijdse arbeidsprestaties (60,78%).

6.7 Gedetineerde rechthebbenden

Werknemers die van hun vrijheid beroofd zijn na een veroordeling kunnen rechthebbende op kinderbijslag zijn als ze in de loop van de twaalf maanden voor hun vrijheidsberoving recht hadden op ten minste zes maandelijkse forfaitaire bijslagen. In december 2007 telde men 263 rechthebbende gedetineerden, een aantal dat relatief stabiel bleef in de loop van de laatste jaren.

7. Besluiten

De gezinssituatie waarin de kinderen zich bevinden bepaalt welke personen het recht op kinderbijslag openen. In het algemeen is de vader de voorrangsgerechtigde rechthebbende, gevolgd door de moeder. Wanneer geen van beiden een recht op kinderbijslag kan openen op basis van het klassieke schema, bepaalt de wetgever de orde van voorrang tussen de mogelijke rechthebbenden.

We maken een onderscheid tussen vijf grote categorieën.

1. Rechthebbenden die noch de vader noch de moeder van het kind zijn;
2. Gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden;
3. De voorrangsgerechtigde rechthebbende vrouwen;
4. De rechthebbenden door afstand van voorrang;
5. De rechthebbenden met een apart statuut.

Doorheen de verschillende categorieën kunnen twee belangrijke vaststellingen gemaakt worden:

Ten eerste, men stelt ondanks de daling van de aantallen in bepaalde categorieën vast dat terwijl het aantal mannen soms sterk daalt, het aantal vrouwen stijgt of zelfs sterk stijgt, meer bepaald voor de groepen rechthebbenden die noch de vader, noch de moeder van het kind zijn. Men stelt dus een toenemende vervrouwelijking vast van sommige groepen van rechthebbenden.

Deze vervrouwelijking kan hoofdzakelijk verklaard worden door de toegenomen arbeidsparticipatie van vrouwen in de laatste twintig jaar. Men merkt dit voornamelijk op in de groep vrouwen van wie de partner zelfstandige is, die vrijwel verdubbelde tussen 1987 en 2007. Ook in de categorie van de rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering stelt men vast dat van de 5.002 geteld in 2007 er 68,77% vrouwen waren.

Bepaalde groepen zijn duidelijk “vrouwelijker” dan andere. Dit is meer bepaald het geval met de rechthebbenden met een overlevingspensioen, waarvan meer dan 95% vrouwen. Ook de rechthebbenden door afstand van voorrang bestonden in 2007 uit 89,65% vrouwen, tegen 72,42% in 1987. Het aantal vrouwen, rechthebbend door afstand van voorrang, kende een ware explosieve toename (+48.257 eenheden). Dit kan verklaard worden door de invoering van het stelsel van het co-ouderschap in 1997. Aangezien de vader in dit geval voorrangsgerechtigde rechthebbende is, moet een afstand van voorrang vastgesteld worden in het voordeel van de moeder wanneer de schaal waarop ze recht zou hebben voordeliger is. Aan de groep van de hoofdzakelijk vrouwelijke

rechthebbenden moeten ten slotte de eenoudergezinnen worden toegevoegd, die hier niet zijn behandeld maar waaraan onlangs een specifieke studie werd gewijd⁹.

De tweede vaststelling betreft de wijziging van de gezinsstructuren zoals blijkt uit de evolutie van bepaalde bestudeerde groepen.

De Koning Boudewijn Stichting toonde onlangs aan dat nieuw samengestelde gezinnen tussen 6 en 10% van de gezinnen in België vormen. Dit weerspiegelt zich meer bepaald bij de rechthebbenden die de broer of de zuster zijn van het kind. Meer en meer wordt een beroep gedaan op broers en zusters die buiten het gezin wonen. In 2007 vertegenwoordigen ze 9,79% van de rechthebbenden die noch vader noch moeder van het kind zijn tegen 6,7% in 1987.

Ook de toename van het aantal gescheiden of uit de echt gescheiden rechthebbenden weerspiegelt de wijzigingen van de gezinsstructuren tussen 1987 en 2007; hun aantal verdubbelde. Verder leidde de regeling van het co-ouderschap tot talrijke wijzigingen in de keuze van de rechthebbenden, wat weerspiegeld wordt in de al vermelde toename van het aantal de rechthebbenden door afstand van voorrang, hoofdzakelijk samengesteld uit vrouwen, waaruit zou kunnen afgeleid worden dat een aanzienlijk deel van de vrouwen van deze groep langdurig werklozen zijn die het recht openen op een voordeliger kinderbijslagschaal. Het co-ouderschap had ook als gevolg dat het aandeel van de gescheiden of uit de echt gescheiden mannen dermate steeg dat de verhouding mannen/vrouwen bij de gescheiden en uit de echt gescheiden rechthebbenden nu ongeveer 50/50 is.

Tussen toenemende vervrouwelijking en wijziging van de gezinsstructuren biedt deze studie dus een beeld van onze samenleving doorheen de kinderbijslagregeling voor werknemers. Het zou interessant zijn om in de toekomst via meer gerichte studies van meer nabij de evolutie te volgen van sommige groepen zoals de rechthebbenden door afstand van voorrang (o.a. profiel van de betrokken gezinnen, plaats van de vrouw op de arbeidsmarkt,...) of die van de rechthebbende broers en zusters of van de rechthebbenden in het stelsel van co-ouderschap (om de evolutie van de gezinsstructuren aan te tonen). Dit zou onze kennis van de gezinnen in de kinderbijslagregeling voor werknemers vergroten.

---

⁹ Zie Focus 2008-2, *De eenoudergezinnen in België*.

8. Bijlage

STATISTIEK VAN DE RECHTHEBBENDEN 1987-2007 (december) TOTAAL VAN DE RECHTHEBBENDEN PER CATEGORIE

1. Volgens verwantschapsband	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
stiefvader, stiefmoeder	10.782	11.258	10.769	12.278	10.295	10.894	10.870	10.115	9.805	9.559	8.784
adoptieouders en pleegvoogden	1.943	2.079	2.132	1.974	2.130	2.072	2.134	2.188	1.909	1.976	1.928
grootouders en overgrootouders	5.467	5.728	4.708	4.331	4.379	4.294	4.180	4.223	3.951	4.170	4.210
ooms en tantes	1.076	988	884	967	1.112	1.157	1.140	1.149	1.198	1.381	1.337
broers en zusters in het gezin van het kind	1.793	1.749	1.007	1.234	1.278	1.251	1.098	1.065	1.113	1.223	1.209
broers en zusters buiten het gezin	535	595	833	627	732	841	925	1.004	1.065	1.247	1.451
rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot			3.579	4.434	4.772	5.299	4.397	3.847	3.426	3.126	2.775
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door een overheid of een rechter)	10.534	10.548	4.431	3.015	2.813	2.866	2.918	3.097	3.089	3.256	3.403
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door de jeugdrechtbank)	2.191	2.258	866	602	328	270	257	400	503	652	752
rechthebbenden die kinderen opnemen (ministeriële afwijking)	426	461	1.294	1.058	1.083	438	452	671	878	1.203	1.317
TOTAAL	34.747	35.664	30.503	30.520	28.922	29.382	28.371	27.759	26.937	27.793	27.166

2. Volgens gezinssituatie of voorrangregel	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
gescheiden of uit de echt gescheiden echtpaar	90.878	98.054	106.155	101.261	114.835	129.548	135.887	140.862	175.856	195.542	185.377
waaronder: zij die gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen (co-ouderschap)										103.931	101.642
andere gevallen van co-ouderschap (voor niet gehuwden)											21.729
verlaten echtgenoten	49	105	198	150	13	15	18	12	21	11	10
alleenstaande moeders	13.594	16.395	20.519	17.695	21.971	24.966	25.828	27.944	30.025	33.628	37.163
andere vrouwelijke rechthebbenden bij voorrang	19.431	24.420	32.263	33.325	35.342	38.643	37.172	37.300	38.283	40.416	49.035
rechthebbenden door afstand van voorrang	5.522	5.506	5.700	12.897	11.973	13.090	18.635	29.757	38.588	53.307	58.290

3. Rechthebbenden met een bijzonder statuut	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner	41.470	47.155	57.449	52.981	56.328	60.226	65.297	70.114	72.754	74.283	78.102
rechthebbenden met een overlevingspensioen	1.043	1.638	1.915	1.895	2.330	2.266	2.082	1.887	1.783	1.663	1.449
gehandicapte rechthebbenden			0	0	2.901	3.285	3.475	3.468	3.531	3.603	3.865
rechthebbende studenten of leerlingen			0	0	263	347	332	266	331	295	340
gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf			0	0	305	388	409	409	443	451	490
rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering			1.486	2.056	1.706	2.186	3.000	3.509	3.762	5.376	5.002
gedetineerden			34	100	200	283	280	263	267	263	263

STATISTIEK VAN DE RECHTHEBBENDEN 1987-2007 (december)
MANNELIJKE RECHTHEBBENDEN PER CATEGORIE

1. Volgens verwantschapsband	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
stiefvader, stiefmoeder	10.488	10.983	9.416	9.224	9.792	10.395	10.336	9.565	8.920	8.780	8.063
adoptieouders en pleegvoogden	1.837	1.960	1.972	1.821	1.924	1.827	1.824	1.807	1.543	1.557	1.522
grootouders en overgrootouders	4.667	4.876	3.722	3.432	3.308	3.153	2.941	2.817	2.526	2.458	2.385
ooms en tantes	873	799	677	733	829	846	826	775	794	881	845
broers en zusters in het gezin van het kind	1.272	1.259	703	798	800	755	631	598	660	743	723
broers en zusters buiten het gezin	375	415	461	396	459	496	527	556	592	702	821
rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot			3.446	4.302	4.598	5.123	4.235	3.695	3.266	2.970	2.631
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door een overheid of een rechter)	10.325	10.356	4.112	2.574	2.269	2.228	2.141	2.191	2.099	2.100	2.164
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door de jeugdrechtbank)	1.884	1.916	661	481	257	191	187	225	201	198	191
rechthebbenden die kinderen opnemen (ministeriële afwijking)	282	312	1.065	949	978	350	321	370	399	424	435
TOTAAL	32.003	32.876	26.235	24.710	25.214	25.364	23.969	22.599	21.000	20.813	19.780

2. Volgens gezinssituatie of voorrangsregel	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
gescheiden of uit de echt gescheiden echtpaar	24.086	22.803	22.913	25.159	26.587	30.884	40.928	47.575	73.820	89.478	91.384
waaronder: zij die gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen (co-ouderschap)										71.054	108.177
andere gevallen van co-ouderschap (niet gehuwden)											14.915
verlaten echtgenoten	25	30	100	46	5	3	5	2	4	2	1
rechthebbenden door afstand van voorrang	1.523	1.574	1.590	7.602	5.980	6.631	7.135	7.952	6.957	6.837	6.034

3. Rechthebbenden met een bijzonder statuut	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
rechthebbenden met een overlevingspensioen			535	455	63	46	87	298	77	78	70
gehandicapte rechthebbenden			0	0	831	971	1.058	1.090	1.147	1.210	1.358
rechthebbende studenten of leerlingen			0	0	42	55	39	23	29	29	33
gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf			0	0	161	225	226	233	265	267	293
rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering			797	573	369	513	765	989	1.113	1.720	1.562
gedetineerden			29	98	188	269	264	250	250	251	252

STATISTIEK VAN DE RECHTHEBBENDEN 1987-2007 (december)
VROUWELIJKE RECHTHEBBENDEN PER CATEGORIE

1. Volgens verwantschapsband	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
stiefvader, stiefmoeder	294	275	1.353	3.054	503	499	534	550	885	779	721
adoptieouders en pleegvoogden	106	119	160	153	206	245	310	381	366	419	406
grootouders en overgrootouders	800	852	986	899	1.071	1.141	1.239	1.406	1.425	1.712	1.825
ooms en tantes	203	189	207	234	283	311	314	374	404	500	492
broers en zusters in het gezin van het kind	521	490	304	436	478	496	467	467	453	480	486
broers en zusters buiten het gezin	160	180	372	231	273	345	398	448	473	545	630
rechthebbenden voor kinderen van de partner of de ex-echtgenoot			133	132	174	176	162	152	160	156	144
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door een overheid of een rechter)	209	192	319	441	544	638	777	906	990	1.156	1.239
rechthebbenden die kinderen opvangen (geplaatst door de jeugdrechtbank)	307	342	205	121	71	79	70	175	302	454	561
rechthebbenden die kinderen opnemen (ministeriële afwijking)	144	149	229	109	105	88	131	301	479	779	882
TOTAAL	2.744	2.788	4.268	5.810	3.708	4.018	4.402	5.160	5.937	6.980	7.386

2. Volgens gezinssituatie of voorrangregel	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
gescheiden of uit de echt gescheiden echtpaar	66.792	75.251	83.242	76.102	88.248	98.664	94.959	93.287	102.036	106.064	93.993
waaronder: zij die gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen (co-ouderschap)										32.877	33.465
andere gevallen van co-ouderschap (voor niet gehuwden)											6.814
verlaten echtgenoten	24	75	98	104	8	12	13	10	17	9	9
alleenstaande moeders	13.594	16.395	20.519	17.695	21.971	24.966	25.828	27.944	30.025	33.628	37.163
andere vrouwelijke rechthebbenden bij voorrang	19.431	24.420	32.263	33.325	35.342	38.643	37.172	37.300	38.283	40.416	49.035
rechthebbenden door afstand van voorrang	3.999	3.932	4.110	5.295	5.993	6.459	11.500	21.805	31.631	46.470	52.256
3. Rechthebbenden met een bijzonder statuut	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007
vrouwelijke rechthebbenden met een zelfstandige partner	41.470	47.155	57.449	52.981	56.328	60.226	65.297	70.114	72.754	74.279	78.102
rechthebbenden met een overlevingspensioen	1.043	1.638	1.380	1.440	2.267	2.220	1.995	1.589	1.706	1.585	1.379
gehandicapte rechthebbenden			0	0	2.070	2.314	2.417	2.378	2.384	2.393	2.507
rechthebbende studenten of leerlingen			0	0	221	292	293	243	302	266	307
gehandicapten die rechthebbende zijn voor zichzelf			0	0	144	163	183	176	178	184	197
rechthebbenden met een loopbaanonderbrekingsuitkering			689	1.483	1.337	1.673	2.235	2.520	2.649	3.656	3.440
gedetineerden			5	2	12	14	16	13	17	12	11